

Voorbeeld van een fabel uit 1485

Bron: *Die hystorien ende fabulen van Esopus*, uit: Anda Schippers, *De kikker die zichzelf opblies en andere Middeleeuwse fabels*. Amsterdam 1999, https://www.dbnl.nl/tekst/schi096kikk01_01/schi096kikk01_01_0036.php

De vos, de wolf en de muilezel

Er was eens een muilezel die op een verlaten plek gras in een veld stond te eten. Reinaart de vos kwam naar hem toe en vroeg hem: 'Wie ben jij?' En de muilezel zei het volgende tegen hem: 'Ik ben een dier.' De vos zei tegen hem: 'Dat vroeg ik je niet, maar ik vraag je wie je vader was.' De muilezel zei: 'Mijn grootvader was een paard.' De vos zei tegen hem: 'Dat vroeg ik je ook niet. Vertel me alleen maar wat je naam is.' De muilezel zei tegen hem: 'Dat weet ik niet, omdat ik heel jong was toen mijn vader stierf. Maar opdat mijn naam niet vergeten zou worden, heeft mijn vader hem onder mijn linker achtervoet laten schrijven. Dus als je mijn naam wilt weten, bekijk dan die voet en zo kom je erachter.'

Maar Reinaart de vos doorzag de listigheid van de muilezel en liep de woestenij in en ontmoette de wolf, tegen wie hij zei: 'Ha, jij armzalig beest, wat doe jij hier? Kom met me mee en ik zal je een grote, goede buit in handen geven. Kijk, daarginds in dat veld zul je een vet beest vinden, waar je je aan verzadigen kunt.' Toen hij dit hoorde, ging de wolf naar het veld, waar hij de muilezel aantrof, die gras en ander groen at. En hij vroeg hem: 'Wie ben jij?' En de muilezel zei tegen hem: 'Ik ben een beest.' De wolf sprak tegen hem: 'Dat vraag ik je niet; vertel me wat je naam is.' De muilezel zei: 'Ik weet het niet. Maar als je het toch weten wilt, dan zul je het onder mijn linker achtervoet geschreven vinden.' Toen zei de wolf: 'Ik verzoek je om het mij te laten zien.' En de muilezel strekte zijn hoof uit. En toen de wolf de hoof van de muilezel bekeek en erop studeerde, gaf de muilezel hem met zijn voet zo'n harde trap tegen zijn voorhoofd, dat zijn hersenpan in tweeën brak!

Reinaart de vos, die zich vlakbij in de bosjes verscholen had, lachte er keihard om en spotte met de wolf, terwijl hij dit tegen hem zei: 'O, jij dom beest, je weet best dat je niet kunt lezen! Dus al is het je slecht vergaan, je hebt het wel verdiend. Het is je eigen schuld, want niemand moet dingen ondernemen die hij niet onder de knie heeft.'

En dus moeten we ervoor waken ons in te laten met zaken waar we niets vanaf weten, opdat we niet bedrogen worden, net als hierboven beschreven is van de wolf. Want zo kwam het dat de wolf, die zichzelf wijs wilde voordoen, bedrogen werd. En de muilezel, die zich dom hield, misleidde de anderen. Zoals men vaak zegt: al ziet men de mensen, men kent ze niet.

Zie voor de originele tekst: Gheraert Leeu, *Dye hystorien ende fabulen van Esopus* (ed. Hans Rijns). z.n., z.p., 2013, https://www.dbnl.org/tekst/leeu002hyst02_01/leeu002hyst02_01.pdf

HEt was een muyl die by eenre wildernisse die Cruyden vanden velde eten- | de was Tot den welcken *quam* reynaerdt die vos hem vragende aldus. | wie bistu *Ende* die muyle sprack tot *hem* in deser manieren. ic ben een beeste *Ende* die | vos seyde *hem*. ic en vraghe di dat niet Mer ic vraghe v wie dijn vader is gheweest | **[5]** *Ende* die muyle seyde hem Mijn groote vader heeft gheweest een paerdt *Ende* die | vos sprack tot *hem*. ic en vraghe dy dat oec niet Mer segt my anders niet dan hoe | dinen name is *Ende* die muyle sprack tot *hem*. ic en weet dat niet aenghesien dat ick | zeere ionc was doe mijn vader sterf Niet te min op dat mine naem niet verge | ten en soude werden soe heeften mijn vader achter onder mijnen slijnckeren | **[10]** voet laten scriuen. waer *om* in dien ghij minen naem weten wilt soe besie *den* voer | screuen voet *ende* alsoe soe moechstu dat weten *Ende* als die vos reynaerdt verstont | dese scalcheyt vander muylen Soe ghinck hi in die wildernisse *ende* ghemoetede | den wolf. den welcken hi toe sprack segghende aldus Ha du onsalighe beeste wat | doetstu hier Com aen met my *ende* ic sal dy in dinen handen leueren eenen grooten | **[15]** *ende* goeden roof Siet ghinder in gheen velt *ende* daer sulstu vinden ene vette beeste | waer af dat ghy v wel versaden moecht Dit hoorende die wolf *quam* int velt vin | dende aldaer den muyle gras *ende* ander cruydt etende *Ende* vraghede *hem* aldus. | wey bistu *Ende* die muyle seyde tot *hem*. ic ben eene beeste *Ende* die wolf sprack tot *hem* | Dit en vraghe ic v niet Mer segt my hoe dat dinen naem is *Ende* die muyle sprac | **[20]** ic en weets niet Mer niet te min in dien ghijt weten wilt so salstu dat achter onder | mijnen slinckeren voet in gheschrifte vinden *Ende* doe seyde die wolf Ic bidde dy | dat ghijt mi wijsen wilt *Ende* die muyle reckede wt sinen voet *Ende* alsoe die wolf des | muyls voet besach *ende* daer inne studeerde Soe gaf *hem* die muyle alsoe grooten | slach metten voete aen sijn voerhoofd dat hem die herssen brack ontwee *Ende* die

[25] vos reynaerdt die daer omtrent was scuylende onder een bossekijn begonste | zeer luyde daer om te lachen *ende* metten wolf te spotten tot *hem* segghende aldus | O du sotte beeste du weetste wel dattu niet lesen en *conste* *Ende* daer *om* al is di quaet | gheschiet du bistes wel waerdich *Ende* het is dijn eyghen scult. want nyemant en | sal *hem* onderwijnden van dat ghene dat hij niet doen en can. *Ende* daer om soe | **[30]** selen wij ons wachten ons te onderwijnden van tghene daer wij niet af en weten | op dat wij niet bedroghen en werden ghelijc die wolf als voerscreuen staet *Ende* | aldus waest dat die wolf *hem* seluen wijs wilde maken *ende* bedroghen werdt *Ende* die | muyle *hem* seluen sot makende bedrooch den anderen. waer by men seyt dicwijl | Al sietmen die luyden men kentse niet |